

ВІСНИК

VISNYK ^{the} HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXVII Ч. 11
YEAR XXXVII № 11

ЛИСТОПАД — 1984
NOVEMBER — 1984

ЦІНА .90 ЦЕНТІВ
PRICE \$.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

СПИРИДОН ЧЕРКАСЕНКО — Листопадові дні (Вірш)	1
Із „Завіщення” Патріярха Св. П. Йосифа	1
О. КУЗЬМА — Перший день українського Львова	2
БОГДАН ЛІВЧАК — Думки про Миколу Міхновського	4
С. І. — Михайліві Гікавому — Многая Літа!	8
ІНЖ. А. КУЩИНСЬКИЙ — „Кам'яний кодекс”	10
МИКОЛА ВЕРЕС — Конотоп (Вірш)	10
ЛЕОНІД ПОЛТАВА — „Мовою серця, голосом Батьківщини”	11
КАРЛЬ ГУСТАФ ШТРЕМ — Дискримінація українців у Польщі ..	13
ПРОФ. ІВАН ЛЕВАДНИЙ — Київ у 1929 р. — 50 літ тому	15
ОКСАНА КЕРЧ — „Червоний захід” (Рецензія на фільм)	18
О. Р. — Американська вислужниця Москви	19
Д-Р ОЛЕКСАНДЕР СОКОЛИШИН — Спогади Володимира Макара „Пройдений шлях” (Рецензійний відгук)	20
НАДІЯ НАУМ — „Ой, „Свободо”, „Свободонько”	21
Д-Р В. Ніньовський — Диявольська конституція СССР (Продовж.)	22
Створено новий Відділ ООСЧУ у Кергунсоні	24

Крізь зойк заліз,
Крізь звіря рик,
Крізь дим руїни —
Україну
Новий узріє чоловік! ..

Євген Маланюк

Формула „єдина держава” щодо СССР —
глибоко образливо для народів Советського
Союзу, насамперед із загально зрозумілих при-
чин для неросійських народів, які сприймають
її як ідею позбавлення їх (права) на власну
національну державність ...

Юрій Бадзьо, політв'язень Москви

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА „ВІСНИКА” ЛІШЕ 10 ДОЛ.

ВІСНИК

Спиридон Черкасенко

ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

*I знов — котрий вже раз? —
Зійшлися ми в одній родині,
Щоб пом'януть той славний час,
Коли в офіру батьківщині
Себе принесли краї з нас ...*

*I наші лицарі у бій
Ішли за волю України,
Замаяв прапор дорогий
В огнях юнацьких буйних мрій,
В піснях червоної калини.*

*Але ввесь світ постав за нас,
Не дав загоїть навіть рані,
I хоч наш дух тоді не згас,
Ta nіc уже лихий нам час
Нову неволю і кайдани.*

*Устав і знов упав наш Львів,
Над ним навис туман кривавий,
Покрив собою і борців,
Вкраїни рідної синів,
Що впали там — на полі слави.*

*I от щорік, в ті самі дні
Свої зміряємо ми сили ...
Ta не ридання вже — о, ні! —
Про перемогу лиш пісні
В нас викличуть святі могили ...*

*Пропор борців міцніш тримай,
Хто любить волю, любі друзі,
I заповіт святий сповнай:
Не трати часу в даремній тузі,
I не ридай, а здобувай!*

ІЗ ЗАВІЩЕННЯ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА!

Як вірний Син Католицької Церкви, покликаючи на ясні рішення Ватиканського Собору в питанні творення чи виникнення патріярхатів і користуючись тим, що належу до т.зв. Папської Родини завдяки тому, що вже бл. пам. Папа Іоан ХХІІІ іменував мене кардиналом „ін пекторе” і на смертній постелі хотів це проголосити, — що пізніше зробив це 25 січня 1965 р. Папа Павло VI, повторюю, як вірний Син Католицької Церкви, неодноразово, в письмах і розмовах, просив я його про формальну згоду піти назустріч моєму проханню-пропозиції, яку без заперечення прийняли до відома Отці Ватиканського Собору. Доводив я бл. пам. Папі Павлові VI, що в Східній Церкві ні Папи, ні навіть Вселенські Собори не встановляли патріярхатів окремих помісних Церков. Завершення таких Церков патріаршим вінцем було завжди овочем дозрілої християнської свідомості у Божому люді, у всіх його складових частинах, в свідомості духовництва і пасторів, при чому свідомість мирян, отого духовного стада, довіреного їхньому пасторському служінню, зіграла неабияку роль. Бо тільки дозріла свідомість своїх власних церковних і національних скарбів, своїх культурних і історичних надбань і цінностей, своїх трудів і жертв, що входили в скарбницю цілої Вселенської Христової Церкви, створювали тверду основу для Патріархату! Церква Києво-Галицької Митрополії — доводив я завжди — дала подостатньо доказів цієї свідомості впровадж цілої своєї історії. Чому ж не признати патріаршої гідності Києву, Колисці Християнства на цілому Європейському Сході!

З співсъким смиренням, з терпеливістю, але з ясністю заявив я бл. пам. Папі Павлові VI: „Не схваліте Ви, схваліть Ваш Наступник...: Бо вже тому, що ми, наша Українська Церква, існуємо, ніколи не можемо відказатися від Патріархату...!”

ПЕРШИЙ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ЛЬВОВА

(Із книжки О. Кузьми „Листопадові Дні 1918 р.”)

Хто з очевидців забуде той історичний день 1-го листопада 1918 року, коли прастиарий місто князя Льва став знову столицею української держави? В чий тямці затерлись могутні враження надзвичайної картини, коли з високої ратушевої вежі, намісництва, сойму та всіх державних будинків, військових і цивільних, замаяли синьо-жовті прапори на знак, що тут влада не австрійська, але українського народу?

*
*
*
*

І вас, мої Возлюблені діти, благаю: Ніколи не відкажіться від Патріярхату своєї Стадної Церкви, ви ж живі, існуючі її діти!

*
*
*
*

„Сидячи на санях на дорозі в далечінн...”
молитву мовляю до нашої Небесної Заступниці і Владичиці, Богородиці — Приснодіви: Прийми під свій Могутній Покров нашу Українську Церкву і наш Український Нарід!

Благодать Господа Нашого Ісуса Христа, і любов Бога і Отця, і причастя Святого Духа нехай буде з усіма вами! Амінь!

**† Смиренний ЙОСИФ
Патріярх**

“VISNYK” — “THE HERALD” (ISSN 0042-7004) is published Monthly, except July and August, when bi-monthly for \$10 per year by the Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc., 136 Second Avenue, New York N.Y. 10003. Second-class postage paid at New York, N.Y.

POSTMASTER: Send address changes to THE VISNYK — THE HERALD, P.O. Box 304, Cooper Station, New York, N.Y. 10276.

Була це п'ятниця, до того свято по латинському обряду, день Всіх Святих, і населення міста тим численніше висипалось на вулиці, гляділо здивовано на цей несподіваний переворот і власним очам не вірило. Навіть загал українців був заскочений цео величезною зміною, що викликувала переворот в їхніх думках і заповідала нові, далекосяглі в наслідках події.

А дійсність була дуже поважна, наскрізь весна. В ріжчих стонах міста падали стріли, що правда, в повітря, якими українське військо демонструвало свою готовість знищити безпощадно всяке протидіяння. Ціле середмістя було обставлене скорострілами. Установлено їх на чотирьох рогах Ринку, звідки розходиться вісім вулиць, коло ратуша, Народного Дому, головної варти на площі св. Духа, театр, головної пошти, на площах Маріїській, Галицькій і Бернацькій. Щоб унеможливити ворожий замах на Народній Дім та обсаджені уряди в центрі міста, українські стежкі ревідували всіх прохожих мужчин. Військовим особам, старшинам і рядовикам, що не мали українських відзнак, відбирали всяку зброю. Опору не було ніде. Задержувані підносили служняно руки вгору і давали себе спокійно обшукувати. В полузднє не бачилося на місті вже ні одного австрійського вояка zo збросю.

Сенсацію викликували численні тягарові авта, обсаджені українськими відділами. Переїздили по цілому місті, найженні скорострілами та крісами, і розганяли більші юрби народу, накликуючи їх розійтися. Кріси звернені на всі боки, також у вікна горішніх поверхів, готові до стрілу у відповідь на всякий противиступ...

Взагалі українська військова влада вив’язалась зо свого завдання знамено. Справність українських старшин і вояків була зразкова. Цілий плян перевороту перевели головно Усусуси так прецизійно і дальші розпорядки виконувано так бездоганно, що чужинні військові старшини, яких у Львові було безліч, висловлювались про це з найбільшим признанням.

Для всіх львовян без ріжниці національності український переворот був великою несподіванкою. І тільки тому, що плян перевороту був тайною для всіх, з виїмком невеликого гуртка українських політиків і військових старшин, він удався. Навіть не всі члени української Національної Ради знали про нього. Загал українського населення був заскочений доконаним фактом.

Всюди видно українських вояків, що з крішами на рамeni уважно пильнують спокою в місті. Глядять на них і не можуть надивуватись українські громадяне, що прибули з далеких передмість. Свое, українське військо являється їм людьми неначе з казки...

А в головній військовій команді йшла важка праця: Вітовський, Горук, Бубела та інші старшини, зо слідами непроспаної ночі на лініях, відбирали звідомлення, диктували прикази, давали вказівки, пояснення та інформації. Командна машина йшла спершу нерівно, розмахувалась, а то й скрипіла. Видно було, що щойно твориться і доповнюється в оцій безперервній, горячковій праці.

Та вже в передполудневих годинах плян заняття й держання Львова, уложеній і переданий вночі так основно, показався невистарчаючим. Те, що було доцільним на самому початку, не було достаточним уже після кількох годин. Показувалося все щось нове, непередбачене в загальному пляні і всі переочення та недотягнення треба було негайно доповнити. Проста спершу справа в міру її реалізації почала ускладнюватись.

Приходили донесення, що багато важних об'єктів ще не обсаджено, що ріжне державне добро як слід не хоронене, що місцями українських стійок і стеж замагато, а в деяких вулицях і дільницях їх зовсім не видати. Виринали непорозуміння щодо компетенції військових стеж і міліціонерів. На міліціонерів приходили вже скарги, що не сповчують як слід своїх об'єктів, пропадаючи по приватних домах. Стало доходити перші вісти про ворожі спроби протидіяння. Приводили наезіть поодиноких людей до самої команди, крім того зголосувалось багато старшин і стрільців до служби.

Та найбільше звалювалось до головної команди ріжних чужонаціональних старшин за документами на виїзд і всячими інформаціями.

Всю ту масу письменних і устних звідомлень, донесень, пересторог і скарг, масу публичних і особистих справ полагоджував невеличкий гурток старшин. Адміністраційний апарат команди не був ще налаштований, поділ праці не встановлений, а в додатку від самого початку відчувався брак військових сил.

Тимчасом на мурах міста з'явилися дві відозви української цивільної влади, що пояснювали населенню причини і ціль державного перевороту. Одна відозва звучала так:

„ДО НАСЕЛЕННЯ МІСТА ЛЬВОВА!

Волею українського народу утворилася на українських землях бувшої австро-угорської монархії

Українська Держава.

Найвищою державною владою Української Держави є Українська Національна Рада.

З минішим днем Українська Національна Рада обняла владу в столичному місті Львові і на цілій території Української Держави.

Даліші зарядження видадуть цивільні й військові органи Української Національної Ради.

Взивається населення до спокою і послуху тим зарядженням.

Під цею умовою безпечностю публичного порядку, життя й маєтку, як також заосмотрення в поживу вповні запоручається.

Українська Національна Рада.
Львів, 1-го листопада, 1918.”

~~~~~

В СССР існує ретельно прихованій таборовий варіант славетного „соціалістичного інтернаціоналізму”. У ті ж самі бараки мордовських та пермських концтаборів загнали вивезених із „суверенних” республік патріотів — українців, вірменів, литовців, латишів, молдаван, євреїв. Нас дійсно об'єднують споріднені прагнення і спільні терпіння”...

Борис Пенсон, концтабір у Барашево

Богдан Лівчак

ДУМКИ ПРО МИКОЛУ МІХНОВСЬКОГО

Одним із перших промовців на похороні Т. Шевченка був П. Куліш. Він сказав: „Будь же, Таразе, певен, що ми твій заповіт соблюдемо і ніколи не звернемо з дороги, що ти нам проклав еси. Коли ж у нас не стане снаги твоїм слідом простувати, коли не можна буде нам так, як ти, святую правду глаголати, то лучче ми мовчатимемо”.

Недовго, бо заледве через 15 років після смерті Т. Шевченка, не стало, як висловився Куліш „снаги” Шевченковим слідом простувати і Шевченкову святую правду глаголити. Але не замовк Куліш, як тоді казав „лучче ми мовчатимемо”. Бо у тритомовій „Історії восоєдинення Русі” Куліш висловився похвально про царів Петра I і Катерину II, а негативно... про Шевченка!

Забув Куліш, коли під час перенесення тлінних останків Шевченка в Україну сказав: „Наш еси, поете, а ми народ твій і духом твоїм дихатимемо вовкі і віки”. Сповнилися Куліша слова, які він також сказав, „ми такі перевертні, як ті дуки”. З часом революційні гасла Шевченка про свою хату, правду і волю почалися забуватись, під тиском окупантів.

Політичний дурман почав ширити М. Драгоманов, який заявив, що „ніякого політичного сепаратизму в російській Україні тепер немає”. Він пропагував „вільну спілку” всіх слов'ян, разом із москалями і поляками...

Драгоманов писав у книжці „Шевченко, українофоли і соціалізм”: „Кобзар” єсть вже річ пережита”, „Кобзар” багато в чому є зерно... котре перележало в коморі і не послужило, як слід і в свій час, коли було свіже, а тепер вже мало й навіщо годиться”. І далі „Ми бачимо, які старі й вузькі Шевченкові думки й мрії”.

А сучасні гарвардські докторанти у своїх псевдонаукових працях оплівують нашого Генія.

Драгоманов вів таку політику, що сидів, як то кажуть, „на двох стільцях”: нібито був українцем, а насправді — „общеросом”.

Це все показувало, що в Україні національний рух завмирав. В кінці 19 століття в москов-

ській імперії панувала чорна реакція.

У 1891 р. на могилі Т. Шевченка в Каневі засновано „Братство Тарасівців”. Там уперше, як студента Київського Університету, стрічася Миколу Міхновського.

В тому часі українська інтелігенція ділилась на три табори: український, прихильників Драгоманова і соціалістів, які ішли до московських соціалістичних партій і які іронічно, а навіть з презирством, ставилися до українського національного руху, ігноруючи його вияви.

1899 року М. Міхновський по закінченні студій переселився до Харкова, де відчинив свою адвокатську канцелярію. Тут він вступив у найтісніший звязок з „Громадою”, щоби скріпити національні постулати.

Під впливом М. Міхновського більш активні члени „Громади” рішили заснувати „Революційну партію” з гаслами українських політичних і економічних домагань революційними засобами.

Так дійшло до заснування РУП. Однак після відходу більшості членів РУП із самостійницьких позицій, Міхновський, спільно з іншими, заснував Українську Народну Партию (УНП).

Микола Міхновський народився 1873 р. в селі Турівка Прилуцького повіту, Полтавської губернії, у тій частині України, де тричі бував Шевченко. Матько Міхновського був у Турівці парохом. Родина Міхновських походила з давнього козацько-священичого роду, і тому християнсько-козацький світогляд та тематика Шевченка стали ім зразу дуже близькі. Помимо заборони отець протоієрей Іван Міхновський завжди, принципово виголошував свої проповіді по-українському та постійно наголошував важливість збереження і плекання в народі національних традицій.

Ще як учень Прилуцької гімназії Міхновський виявив патріотично-організаційний хист, бо створив там учнівське товариство для поглиблення українознавства і плекання українських традицій. За його почином таке товариство постало також у Лубенській гімназії.

По закінченні гімназії, Міхновський переходить на студії до Київського Університету св. Володимира і там студіює право. Він відзначається своїм патріотизмом та чудовим знанням поезій Т. Шевченка.

На початку 1890 рр. настає поділ між студентами: одна група соціалістична, друга патріотична. Другу групу очолили Міхновський і Володимир Шемет. Перша група вбачала суть всього зла у суспільстві в поділі на кляси та експлуатації. Другі вважали Московію та цілу імперію причиною всього зла, а український народ — у неволі.

1900 р. Міхновський виголосив доповідь на святі Т. Шевченка, як свого духовного батька, в місті Полтаві. Цю доповідь Міхновський пізніше дещо поширив під заголовком „Самостійна Україна”, її видруковано у Зах. Україні і масово розповсюджено по всій Україні, через річку Збруч.

Ми вже знаємо, до чого договорився і дописався П. Кулик по смерті Т. Шевченка, і знаємо „чудацькі думки” Драгоманова про нашого Велетня. Тож треба склисти голову перед чудовими думками, які висловив Міхновський про Т. Шевченка: Шевченко займає осереднє місце у виводах прав українського народу на свою державність.

Міхновський стверджує, що Шевченка не зрозуміли ні його власне покоління, ані близькі до нього.

Коли Шевченко своїми стражданнями й смертю освятив шлях боротьби за волю політичну, національну та економічну українського народу, то близькі до нього покоління з українського табору на своїм прaporі написали: „Робім так, щоб ніхто ніде не бачив нашої роботи”. Вони виплекали культ страхополохства, виробили цілу „релігію” лояльності, сервіліз-

му й бездійності.

Сучасники Міхновського — та Молода Україна, вважали себе безпосереднimi спадкоємцями Шевченка, із традиціями, що сягають Хмельницького, Мазепи, короля Данила.

Як Шевченко бачив майбутню могутню всеукраїнську державу від Карпат по Кавказ, так Історія життя Шевченка могла б бути з повного права названа „історією великих страждань гоніальної людини”.

Як у Шевченка, так і в Міхновського преважливе значення мала оця, власне, етична послідовність, щоб слова не розходилися з ділами.

На прикладі Шевченкового життя Міхновський виводить тип безкомпромісового борця-революціонера, який ішов на прю зі своїми ворогами. Він стверджує:

„В тій нещадній боротьбі суперечники змогли тільки знівечити Шевченка фізично, але не зламали, не вбили його духа. Він умер фізично, але, кажучи його словами:

„І оживу

І думу вольнію на волю
Із домовини возвозу”...

Міхновський твердить, що коли Шевченко приїхав на Україну, то „українці зустріли його, як пророка”. В дійсності для Міхновського Шевченко був пророком.

Міхновський дав чудову картину в статті про перебування Шевченка на далекій каторзі: „Десять років перебування в Середній Азії — з забороною писати і малювати. Ця остання кара, може, чи не найважчя. Годі собі навіть уявити, які страждання мав перетерпіти Шевченко, коли душа його була повна образів та постатей, коли ці образи та постаті, мов доношена дитина, мали на світ родитись, але поет і Міхновський оформлює принцип: „Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від Карпат аж по Кавказ”.

Міхновський вважав Шевченка досконалим представником української нації, як спільноти, що духовно живе на протязі століть.

На думку Міхновського любов була найважливішою чеснотою Шевченка: „І ось сьогодні ми маємо змогу виявити нашу любов та пошану тому, хто сам був любов’ю до України. В ім’я

**БАТЬКИ-МАТЕРІ, ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО
РЯДИ СПЛІКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
АМЕРИКИ ПОВИННІ ПОСТИНО ПОПОВ-
НЮВАТИСЯ МОЛОДИМ ПОКОЛІННЯМ —
ДЛЯ ТЯГЛОСТИ НАШИМ ЗМАГАНЫ!**

його ми сьогодні говоримо і він є тут посеред нас: невмируща частина його — його думки сяють виразні та ясні, живі та сильні, немов він отсе тільки що їх вимовив перед нами". І далі: „І десятки років, що ділять нас від його смерти, не лякають нас темною та порожньою безднею, бо посеред темряви, наче золотий серп місяця на темнім небі, блищає його слова:

„Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу —
За неї душу погублю”.

Міхновський вирізняє мислі Шевченка, ці „його невмирущі думки”, як вартість саму в собі, існування Шевченкової окремої національно-візвольної ідеології, базованої на безмежній любові до своєї уярмленої, але нескореної й життєносної нації. І від часів Міхновського оці дві властивості стали типовими прикметами націоналістів, а саме — визнавання націоналітичної ідеології та велика моральна жертвеність її визнавців.

Міхновський добачує в Шевченкові виразну й рідкісну послідовність. Ми знаємо, що, справді, діла його були такі чисті, як слова його високі, знаємо, що слова не розминалися з ділами. І в тім ми черпаємо високу відраду, втіху та розвагу, бо не тільки поетом, а й вождем нашим він є. Історія його життя так само дорога для нас, як його твори, бо прегарна гармонія існує між його творами та його життям. мусів їх затримати в собі, не надаючи їм зовнішньої форми. Вони плакали, ридали, кричали, оті ненароджені діти, а поет мусів їх власною рукою вбивати в своїй душі”.

Не дивлячись на всі перешкоди зі сторони Москви, Шевченко утворив і сам став національним скарбом. Справедливо можна сказати, що це найдорожчий, найцінніший скарб, який тільки має українська нація. І це скарб такого значення, що ім'я Шевченка стало синонімом сучасної новітньої відродженої України”.

Так оцінював Міхновський Шевченка.

**ЗАРЕСТРУЙТЕ УКРАЇНУ ЯК РОСІЙСЬКУ
КОЛОНІЮ І ДОПОМОЖІТЬ ЗВІЛЬНИТИСЯ
ВІД НАКИНЕННОЇ ОКУПАЦІЇ**

з листа до ОН Олеся Бердника

Про це, як ставився Драгоманов до Шевченка була вже мова. Для Драгоманова „Кобзар” — то вже річ „пережита”...

Міхновський звеличує Шевченка. Він пише: „Коли б взагалі треба було порівняти Шевченка з якоюсь відомою постаттю з всесвітньої історії, то можна було б Шевченка назвати українським Ісремією, що плакав на руїнах Ерусалиму, і Єзикійлом, що подавав своєму народові надії на будиччину”.

Оцінюючи твори Шевченка, Міхновський вважає „Послані до живих і мертвих і ненароджених земляків моїх в Україні і не в Україні сущих” одним із найбільших творів. Для Міхновського Шевченко чи не найбільший християнський мислитель, що його видала українська духовість.

Міхновський був не тільки великим звеличником Т. Шевченка. Він також громадський і політичний діяч, публіцист, передвісник українського наукового націоналізму. Як адвокат у Харкові, виступав оборонцем на політичних процесах.

**

Безкомпромісний у принципах, пристрасний і динамічний, малотolerантний, випереджуючи поглядами своїх сучасників, Міхновський не зумів о'єднати для реалізації своїх ідей міцнішого гурту однодумців (так подає „Е.У.” НТШ т. 5). Заторкнена справа потребує докладнішого обговорення.

За висловом Міхновського, „одна, єдина, єдина, самостійна Україна”, навіть „всупереч логіці подій”, мусить здобути собі свободу, „хочби завалилася ціла Росія...” — і в заставу цієї правди він ставить власне життя.

За Візвольного Зриву виступав, як речник державної самостійності України і негайне створення українського національного війська. Творець військового клубу ім. Павла Полуботка, від того клубу увійшов до Центральної Ради, яку очолював М. Грушевський, заступники С. Єфремов і В. Винниченко.

Рівночасно почався загальний український військовий рух і організація збройної сили. Саме в той час у московській імперії вибухну-

ла революція, падіння царя Миколи.

На широких просторах України наступило стихійне відродження, заговорили навіть про творення окремої Української Армії. Всі москвина, на чолі з полк. Оберучевим, виступили проти „українізації багнета”, називали це все „шовінізмом”, „сепаратизмом” навіть „зрадою”.

Однак, серед українців були дві течії: націоналістична під проводом Міхновського засуджувала єдиний революційний фронт з москалями, а соціалістично-радикальна інтелігенція з Винниченком і Ко — тягнулася у хвості з москалями. Міхновського ці соціалісти ненавиділи, особливо за його пляни творити національну армію. Винниченко висміював творення армії. Він писав: „На кінчиках багнетів можуть маяти не тільки червоні стяжки свободи, але і чорні пасма реакції, насильства, абсолютизму”. Він глузував з пробудження історичної традиції. Він вимагав знищення всяких постійних армій.

Він, Винниченко, ішов рука-в-руку із чорносотенним москалем полк. Оберучевим у Києві, який першим виступив проти „українізації багнета”.

Побіч Центральної Ради, створився також Український Генеральний Військовий Комітет, з Винниченком на чолі. Разом з Винниченком співпрацював і С. Петлюра, але швидко, вже в кінці грудня 1917 р., Петлюра відійшов від Комітету, через постійні непорозуміння з Винниченком, які приводили до гострих конфліктів. Які це були непорозуміння? — зараз побачимо.

С. Петлюра став організувати „Український Гайдамацький Кіш Слобідської України”. Своєго найбільшого противника, Міхновського, Винниченко встиг як людину військову, виселити з Києва — послав подалі, до Одеси. Міхновського, щирого українського самостійника, позбувся з Києва, а з москалем Оберучевим, „щирим демократом”, намагався роззброювати українські військові частини, які боронили Бахмач і Чернігів від московських банд.

У Винниченка, крім порожніх фраз, не було жодного державницького реального змісту. І таке саме було із дуже значною частиною інтелігенції.

У Царицині над Волгою, на „Даргорі”, було багато полонених українців з австрійської армії. Коновалець і інші зверталися окремим листом до Ц. Ради, щоб їх перевезти в Київ, та не було жодної відповіді. Коли ж вони усі, з Коновалцем, таки добилися до Києва, то Винниченко, як „власть імущий”, заборонив приймати їх до українізованих частин!

Тому цілком безпідставне є твердження, що, мовляв, Міхновський не зумів „об'єднати для реалізації своїх ідей міцнішого гурту однодумців”.

Не Міхновського вина, а тільки чорний дух Винниченка нищив задуми Міхновського.

У 1914 р. Міхновський був у Львові, на Здвижі „Січей” і „Соколів”, і не міг надивуватися тій організованій силі, мріяв, щоби щось таке створити у себе на Наддніпрянщині.

Знаємо, що Міхновський відзначався незвичайним організаційним хистом. Тому трудно повірити, що він не зумів згуртувати своїх однодумців.

Візьмім під увагу таку справу: коли з'явилися галицькі полонені в Києві і коли б там був також Міхновський, який напевно був би з ними, а спеціально Коновалцем знайомий, якого темпа набрала б організація українсько-го війська у Києві і по всій Україні!

Ще дещо про національну свідомість. Безпременно, що найбільшої національної свідомості треба сподіватися і вимагати від інтелігенції, в першу чергу.

Що можемо говорити про національну свідомість П. Куліша, М. Драгоманова? Те, що вони проповідували і писали — це треба назвати спотвореною національною свідомістю.

Українські селяни, а в першу чергу ті, з пограниччя України з Московщиною, масово виганяли московських зайд з української землі з вибухом Національної Революції. Правда, ми кажемо, що це був стихійний вибух. Але ту стихію мала інтелігенція спровадити у відповідне русло.

Хто тут більше національно свідомий, П. Куліш і М. Драгоманов, чи ті українські селяни, які виганяли московських зайд?

До тих, із спотвореною національною свідомістю, належав Вол. Винниченко. Тому годі

C. I.

МИХАЙЛОВІ ГІКАВОМУ — МНОГАЯ ЛІТА!

Щасливою родиною можна вважати родину видатного громадсько-політичного діяча, сеньйора визвольно-революційного українського руху, активному працівникові УНПомочі дир. Михайла Гікавого. У цім 1984 році йому сповіняється 90 років життя, з яких понад 70 років він присвятив жертвеній і повній відданості праці на громадсько-супільній ниві, включаючись в активну боротьбу за визволення українського народу з неволі і створення Української Самостійної Соборної Держави.

Достойний ювілят, Михайло Гікавий, з дружиною Наталією, тепер стало проживає в ЗСА. У молодшої доньки д-р М. Іні Євич, муж котрої Степан є також лікарем при війську, як і Іні, і вони мають синів Степана. Друга донька, Олена, має докторат, замужня за д-ром Богданом Сацюком, мають сина Данила, живуть у Порто-Ріко, де є обос професорами в університеті в Сан-Джерман.

Оленка й Інія, передбачаючи, що їх професійні обов'язки на місцях праці не дозволять ім належно відзначити 90-ті роковини уродин дорогої і улюбленої батька, вирішили зробити це скоріше і вшанували цю знаменну річницю у вузькому колі родини й близьких приятелів У червні 1983 р., в чікагівському репрезентативному ресторані „Галаан”.

У, з артистичним смаком, в українському стилі, удекорованій зали ресторану зібралися приятелі і друзі п-ва Гікавих і всі члени родини, за винятком зятів проф. Б. Сацюка і д-ра Степана Євича, котрі не могли взяти участі з огляду на службові зайняття. Ювілята, в супроводі дружини — привітали квітами. Ювілят виглядав бадьоро і піднесеним на дусі зу-

винуватити Міхновського. Міхновський писав: „Навіть „всупереч логіці подій” мусимо здобути собі свободу, хоч би завалилася ціла Росія”

А цьому якраз найбільше перешкоджав „всемогучий” Винниченко, разом із москалем Оберучевим.

стрічкою з приятелями і друзями, з якими не бачився вже довший час. Старша донька ювілята запросила присутніх до пишно заставлених столів і щирими, теплими словами висловила надзвичайну вдячність батькам, а зокрема батькові за те, що в таких тяжких обставинах життя, у вічних мандрах, поневіряннях, матеріальних недостатках, в цілковитій непевності будучини, батько заправляв своїх доньок до труднощів життя, як поборювати всі перешкоди, що їх ставить кочовниче еміграційне життя; найцінніше ж те, що батько знаходив час і способи, щоб прищеплювати своїм донькам свідомість того, хто вони є, яке минуле народу, до якого належать, і як треба боротися за краще і вільне його майбутнє. Оленка вдячна батькам за все, вдячна за це, що допомогли їй здобути високу академічну освіту і запевняє, що все те добре, що вона і її сестра засвоїли від своїх батьків, буде застосовувати у житті своєї родини і передасть дітям.

Молодша донька Іня, з прикметною їй пристатковою і ширістю вислову та дозою гумору, додала від себе ще слова своєї вдачності і пригадала, як то її тато заохочував до праці в українських, головно в молодечих, організаціях (СУМ-А, ТУСМ, танцювальних, спортивих і інших), а головно до дуже пильної науки, вказуючи на те, що „науки за плечима носити не будеш, а навідворотіт, наука буде завше нести тебе на своїх плечах до країного майбутнього”. І це є істиною і правдою, бо чим більше вона пізнавала, вивчала речі, тим більше і країце могла знати, як можна зробити щось доброго іншим і собі. Доказом є хоч би такий факт, що тільки через пильну науку вона є доктором медицини, та ще їй при війську, і може багато чим допомогти потребуючим. Без помочі моральної і матеріяльної батьків вона ніколи не дійшла б до цього і за це все сьогодня складає їм своє щиросердечне: дякую.

Потім інж. Степан Голяш представив присутнім життєвий шлях ювілята, від дня народження 16 листопада 1894 року, в м. Лятичеві на Поділлі, як зростала і розвивалася духо-

вість і освідомлення ювілята в добу, коли Україна збудилася з летаргічного сну і стала на шлях усамостійнення, та всю активну участь ювілята у Визвольних Змаганнях в часах воєнних дій 1917-1920-тих років і пізніше вихід на еміграцію; про працю в окупованій Західній Україні, про працю в Організації Українських Націоналістів, співпрацю в різних видавництвах, а зокрема зі сл. п. д-ром Дмитром Донцовим при видаванні „Літературно-Наукового Вістника”, „Вістника” та „Квартальника Вістника”, арешти польською окупаційною владою, запроторення в „славний” концентраційний табір „Береза Картузька”; за німецької окупації України — переслідування і арешт за контакти з Українською Повстанською Армією; дальшу еміграцію через Словаччину, побут і громадську працю в Мюнхені, виїзд до ЗСА та жертвенну працю на громадсько-суспільній ниві вже на землі Вашингтона, а головно в організаціях Українського Визвольного Фронту та в братській установі Українська Народна Поміч, зокрема у Чікаго, якої він є і по нинішній день Почесним членом.

Усно привітали ювілята майор Микола Личик від Організації Українських Комбатантів, а голова Української Народної Помочі ред. Володимир Мазур привітав від УНПомочі та передав письмові привіти від багатьох організацій Українського Визвольного Фронту. П-н Надія Голяш згадала в дуже теплому слові про батьківську опіку, яку вона з мужем зазнала від родини ювілята, коли опинилися в Мюнхені після славного рейду УПА через Словаччину в Західну Європу. Сергій Іллюк склав слово подяки в імені тих, котрі свого часу зазнали опіки і помочі від ювілята, а котрих між присутніми немає, бо вже зложили своє життя на жертьвнику боротьби за ті ідеали, яким служити допомогав їм ювілят.

Інж. С. Голяш прочитав письмові привіти і телеграми, яких надійшло багато. Особливо гарними були привіти від Владики Митрополита УПЦ в ЗСА, від Прем'єра Ярослава Стецька, не меше щирі й сердечні від багатьох інших українських громадсько-суспільних та політичних організацій.

Ювілят був дуже зворушений цими висло-

вами призначення і пошани й сердечно подякував своїм доњикам, Іні і Оленці, за пам'ять і цей такий гарний вечір, а присутнім заласкав участь в ньому і висловив впевненість і тверду віру в те, що він ще буде в столиці вільної Української Самостійної Соборної Держави Києві і буде разом з усім вільним народом України складати вдячну молитву в Київському Свято-софійському Соборі, за те, що Бог дав йому дожити до радісної і вимріяної хвилини, для здійснення якої він присвятив все своє життя.

Грімким многоліттям закінчено товариський вечір на пошану Михайла Гікавого, котрий, за словами сл. п. д-ра Д. Донцова належить до таких постатей, „які не дали себе розчавити ні віком, ні користями, ні хворобами, чи принадами еміграційного життя, не дали собі схилити спину перед „богом” гроша, не дали себе залякати силами диявола, ні обдурити їх солідкоспівною брехнею. Ні підкупити, ні обдурити, ні залякати, а залишилися вірними одній своїй, нашій правді, зогрітими невгласимим бажанням і взлею за ту правду боротися до кінця”...

Життя Михайла Гікавого і його історія це, можна б сказати, вкоротці — історія наполегливих змагань українського народу за своє визволення від початку цього століття й до нинішніх днів.

На Многая Літа, Дорогий Друже!

НА 70 000 СОВЕТСЬКИХ СОЛДАТ БІЛЬШЕ

Москва, маючи кругло 120 000 советських солдат в окупованому Афганістані, кинула восени ц.р. в ту країну ще своїх 70 000, намагаючись злагати твердий опір повстанців. Частина сов. солдат мала б охороняти райони поблизу Пакістану, щоб повстанці не мали змоги діставати зброю, харчі й медикаменти з тієї вільної країни.

Завзята боротьба триває. Шідсилення совєтської армії в Афганістані вказує на те, що совєтська Росія, без огляду на великі втрати в людях і виряді, вирішила триматись у Афганістані за всяку ціну: Афганістан потрібний Москві, як мостовий причілок до арабської нафти.

**„КАМ'ЯНИЙ КОДЕКС ЧЕСТИ
КОЗАЦЬКО-ЛИЦАРСЬКОГО КАВАЛЕРСТВА”**

Під такою назвою в журналі „Батава” чис. 2-3 (Букарешт, Румунія, 1941 р.) поміщено цікаву історичну довідку про те, що в монастирі в Добруджі тоді ще зберігались написи на „Таблицях”. Зміст таких написів вказує, що це були виховні традиційні постанови для козацького братства, що ще існувало там при монастирі. Вони дуже оригінальні в своїх висловах. Для історичного збереження тих стародавніх козацьких поучень наведемо найголовніші з них так, як їх подано в тексті загаданого журнала, лише з незначними скороченнями.

„Про каству кавалерів і про гаспидів”

„Яко Христос пекла бурив і воював — тако личить козакові безбожників воювати і карати, жеби про тое добро пам'ятали тут наші і кавалери з козацького братства... а наколи хтось з козацького братства буда нахиляти до якогось іншого нехристя лібо москаля, то це треба йому смислено заказать”...

... „Аки пастир мудрий прочищає стадо, тако і ви прочитайте ряди братства нашого, жеби не залишилось в ньому юдині напасті людської, жеби всяка погань в ньому не заводилася — в сто крат більш винні ті, хто злу потурають, ніж той, хто учиняє”.

„Не приличствує бо козацькій братії за одне бути з поганцями, а приличствує оній усяке безчинство, брехню, злодійство і трусість разом з беззаконієм показувати, бо сіє неправдіє нестерпимо сеть козацькому даху кавалерського звичаю”.

... „Хто пустословісм і хвальбою негідною хоче до себе прихилити кого з братії, жеби собі людей придбати для діла поганського і богопротивного..., не личить козакові з таким ставати до бесіди, яко не личить благородному за одно бути з негідним від него перед Богом”.

... „Коли, братіс, хтось усіляку погань на вас нижчих з вашої братії сіє, бо сеть доказом його слабости і безчестії, з тим у дискусії вступати не личистувати, а на такого лише сукнути як на пса, що без потреби бреше, і отйти. Такове бо поступовання і неу есть обидою найгіршою...”

„Яко святі апостоли свого доходили, слави Господа, так і ви додайте діла вашого сіє, пам'ятайте, братія і кавалери, жеби серед вас, сараків віруючих, не було лукавих і блудних і ріжних таких... що не вашої справи пильнують, а всяких своїх користей... А хто з користі лібо лукавства став служителем Бога вашого, доти ним не бувши, та ще й верховодити вами намагається... — сих мерзотних не терпіти без гніву й оборони...”

Присловів інж. Ант. Куцінський

Микола Верес

КОНОТОП

В царя Москви блищить наруга
І набіга на очі кров,
Що той козак його не слуха,
Якусь державу хоче знов!

— Не буде так! Зітру ударом!
Поріжу всіх! Зроблю потоп! ..
І попливли московські хмари
І обложили Конотоп.

Пожежі. Дим. До штурму пнется
Вал за валом. Конання. Крик.
А мур стойт і не здається, —
Він до покори не привик.

Розгніавсь цар. Тут щось не чисто! ..
А степ дуднить, а степ гуде.
То в Конотоп, на відсіч місту
Іван Виговський з ханом йде.

Прапори мають запорізькі,
Горять в татар зіниці злі.
Ідуть. Ідуть. Вже зовсім близько.
І грізно брязнули шаблі.

Кипить вода в залитім лузі,
Чорніє день. Куриться шлях.
Тріщать довкруг, немов галуззя.
Ворожі ребра на списах.

I вже вільна встає твердиня,
I вже гучний лунає дзвін.
Вістять хвалу новій годині,
Складає гетьману поклін.

А цар, як віл очима лупа.
Вістки страшні... Тремтить, зблів:
Під Конотопом впало трупом
Аж тридцять тисяч москалів!

Леонід Полтава

„МОВОЮ СЕРЦЯ, ГОЛОСОМ БАТЬКІВЩИНИ”...

Під таким наголовком помістила підневільна київська „Літературна Україна” ч. 20 з 1983 р. довгу інформацію співпрацівника КГБ Укр. ССР Анатолія Седика про чергові наради так зв. Товариства культурних зв’язків із українцями за кордоном.

У той час, коли в Україні особливо сильний русифікаційний натиск, це „Товариство”, для замінювання очей українцям у Вільному Світі, змінило свою попередню московську назву „за рубежом” на українську форму „за кордоном”... Бодай викинули „за рубежом”... але то замалий гачок, щоб на нього ловилася досвідчена риба української політичної національної еміграції.

На нараді виступали особи з українськими прізвищами: І. Хоменок, М. Романишин, Т. Денисенко, так зв. поет, — насправді кагебіст Б. Бровченко, навіть „архієпископ Харківський і Богодухівський Нікодим” (!), — отже Москва робить свою роботу руками українських червоних малоросів-довірених.

У чім полягає „робота” названого Товариства.

Коротко: у пропаганді чергових московсько-імперських гасел серед українців поза межами ССР і країн-сателітів, і в пенетрації на Захід.

На нараді твердили таке (цитуємо без зміни зросійщеного правопису):

„Планета живе в тривозі. Американський імперіалізм дедалі воявничіше розгортає психологічну війну проти нас, проголосивши „хрестовий похід” проти СРСР і світового соціалізму, нарощуючи шалену гонку озброєнь, розмахуючи термоядерними бомбами. Адміністрація Рейгана в своїх безрозсудних антикомуністичних планах і діях не требує послугами найчорніших сил реакції, прикликає собі на допомогу фашизм, буржуазний націоналізм, сіонізм”...

Могло б здатися, що Америка з през. Регеном погромницьки напала на Афганістан, захопила під політичну контролю Мозамбік або закидає контрреволюціонерів-найманців у вільний Ель Сальвадор... Де там! Товариство й

покликане до життя на те, щоб вибілювати московський шовінізм-імперіалізм перед умово і політично недорозвиненими рештками так зв. „прогресивних українців”, яких, щоправда, все меншає, навіть у рештках пралісів Канади із соціалізуючим кол. прем’єром Трюдо. Зазначимо, що його не переобрали і він вже не буде кандидувати. Зазначимо також, що саме на Канаду найбільше спрямоване в цей час вістря підступної „Товариської” червоної коси, яка призначена стинати правду, наче б то була звичайна трава.

Як діє це підступне Товариство? Цитуємо:

„Представники Товариства на запрошення земляків виїжджають на традиційні заходи за кордон. Маються на увазі Шевченківські читання, фестивалі „Мозаїка”, „Фольклорама”, „Фолкфест” у Канаді, „Український день”, свято „Русаля” та Карпаторуський фестиваль у США, навчання хорового співу і танцювальні семінари в Канаді, США, Франції. Поряд із зразками високого мистецтва українського народу в більших чи менших аудиторіях зарубіжної громадськості наші посланці демонструють свою високу гідність громадян радянського суспільства, волю до миру, взаєморозуміння і злагоди між народами.”

Крім того, з окупованого Києва щедро розсилають пропагандивні видання українською і англійською мовами, з вихвалюваннями колгоспної кріпаччини, нібито високих заробітків робітників (зазначимо, що середній заробіток тепер становить 150 карбованців, а середньої якості сорочки коштує майже 40 крб); з твердженнями, мовляв, в Україні є свобода релігії і т.п. Посилають також платівки з записами українських пісень, яких не можна дістати в Україні (видав московський „Апрелевський завод” ім. Леніна і відразу ж ті випуски йдуть за кордон для пропаганди). Посилають так зв. документальні кінофільми, прозірки, стрічки-„тейпи” із записом промов невідомих колгоспників, а може й підібраних артистів, про мир, про бажання „матері Москви” нібито жити в мирі з усіми народами тощо.

Учervоні сіті облуди потrapляють не лише окремі несвідомі українці за кордоном, а й канадійці чи американці, яким до українських справ мало діла. Вони беруть ту пропаганду за правду й поширюють таку „правду” далі — через бібліотеки і в університетах між студентами. У звіті в „Літературній Україні” сказано:

„Товариству дякують за надіслану літературу і фотовиставки співробітники поважних університетів, коледжів, крупних бібліотек США, Канади, Франції, Австралії та інших країн. Нашою літературою користуються там не тільки українці, дедалі ширше коло представників інших націй, і насамперед молоді. Промовисто написав координатор бібліотеки Пенсільванського університету США Дж. Кайзер: „З належною Вам подякою відзначаємо, що дістали Ваші цінні книжки й альбоми. Все це з подивуванням оглянули наші фахівці і вельми високо оцінили Ваш щедрий дар. Плануємо кілька виставок у близькому майбутньому, де будуть виставлені прислані Вами речі... Дуже цінні не тільки альбоми і комплекти листівок але й літературні твори, що описують красу України та могутність її людей.”

Для підсилення пропаганди, назване „київське Товариство” публікує щотижня дві „газети” і розсилає їх задурно, хоч, як знаємо, нічого доброго задурно не дається: англомовний „Ньюз фром Юкрайн” і „Вісті з України”, відомі своїми наклепами, але в розумінні „Літературної України” — „вони є єдиним правдивим джерелом інформації про життя радянських людей”... Посилають за кордон також ансамблі артистів, співаків і т.д.

Однак, найбільше кагебівське Товариство за-
цікавлене у тому, щоб українці, особливо недо-
свідчена молодь із ЗСА, Канади й ін. країн
Вільного Світу, приїздили в Україну. По-перше
привозять потрібні Москві „зелені”, по-друге,
таких возять і таким показують все, що вигід-
не для комуністичної пропаганди, а в кінці ще
їх залякують, щоб забагато не говорили, повер-
нувшись додому, адже в Україні в багатьох є
ближчі або дальші родини... Себто, Товарист-
во застосовує неголосний терор проти туристів
українського роду. За московським „указом”,
такі туристи є... „советськими гражданами”,
без огляду на те, що вони народилися від укра-
їнських батьків на території Канади чи Амери-

ки. Тому Товариство радо запрошує якнайбільше туристів, особливо з молоді, розраховуючи на те, що молодь найлегше обвести довкола пальця, а при потребі, то й залякати.

Так діють і тепер, у 1984-му році, і надалі пляняють діяти червоні імперські вовки в овечій шкурі, підголоски окупанта.

Розпізнавати їх, викривати і гнати в три ший є обов'язком кожної чесної української людини у Вільному Світі. Виконуючи такий обов'язок, ми також допомагаємо Америці, Канаді чи іншій країні Заходу очищуватися від брудного московсько-большевицького намулу, занесеного сюди в часах Леніна-Сталіна.

На закінчення треба ствердити, що працівники того кагебівського Товариства культурних зв'язків із українцями за кордоном не мають серця, ні батьківщини. Хто чого не має — про те й кричить! Тому і стаття про них названа „Мовою серця, голосом батьківщини”.

Активно допомагають їм московські прислужники іншого типу — так зв. українські письменники. У тім же числі „Л.У.” надруковано їх цілий список, тих, які в поневоленому Києві, — цитуємо, „несуть основний вантаж партійно-громадських доручень: О. Гончар, П. Воронько, Д. Павличко, І. Драч, Б. Харчук, Є. Гуцало, С. Плачинда”...

Ці,, українські письменники" не лише затрують голову своїми промосковськими писаннями народові в Україні, а намагаються з допомогою згаданого Товариства проникати і за кордон: їхні утвори розсилаються безкоштовно в перекладах на різні мови, аби лише вільні люди Заходу споживали московську блекоту. Таких „українських письменників" сучасній російській імперії у формі СССР потрібно якнайбільше, а особливо згаданому Товариству КГБ.

Бачу їх, високих і русівих,
Зовсім інших, не таких, як ми, —
Пристрасників висоти і слави,
Ненависників тюрми і тьми.

Євген Маланюк

Карль Густаф Штрем, Віденсь

ДИСКРИМІНАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ

120 польських туристів, у дорозі до Риму, „вискочили” в Австрії й попросили азилю. Віденських урядівців зустріла несподіванка: більшість із них 120 прочан, які мали польські паспорти, заявили, що вони не є поляками, а українцями. Вони відмовилися від послуг польського перекладача, якого австрійські урядові чинники поставили ім до диспозиції. Вони бажали говорити рідною мовою: по-українському.

Українці оскаржували Польщу в національній, релігійній та політичній дискримінації. „Я залишив Польщу, бо там немає нормальних обставин життя”, — заявив один із них. Далі він вияснював: „Я є українцем і не бачу там жадних для себе перспектив. Ми навіть не відважуємося на вулиці говорити українською мовою. Багато українських церков замінено на магазини. Немає українських шкіл та навіть немає навчання української мови”.

Утеча 120 прочан скерувала увагу на проблему української етнічної групи у Польщі, що нараховує від 180 до 200 тисяч людей (далеко більше, — прим. Ред.). Коло 50 тисяч із них належить до греко-католицької, отже „уніяцької” Церкви, яку у совєтській Україні насильно зліквідовано (хібащо існує там у підпіллі), а в Польщі має півлегальний статус.

Уніяти відправляють свої Богослуження за східнім, православним обрядом, але визнають примат Папи. У Польщі урядові чинники уже здавна „рекомендують” їм прилучитися до католицької або до православної Церкви.

Українці у Польщі терплять не лише ідеологічне, але передусім національне переслідування.

*****
**УКРАЇНСЬКИЙ ВІЗВОЛЬНИЙ ФРОНТ ДІЄ
 ДЛЯ ТОГО, ЩОБ УКРАЇНА СКОРІШЕ ЗМОГ-
 ЛА ПОВТОРИТИ КОНТОПІСЬКУ ЛЕКЦІЮ
 РОСІЇ, КОЛИ ВЖЕ І САМ ЦАР ЗБИРАВСЯ
 ВТІКАТИ З МОСКВИ!**

я. Колишні центри українського поселення — західноукраїнські території, передусім Східня Галичина зі столицею Львовом — від 1939 зглядно 1945 року були насильно приєднані советами. Але також у Західній Галичині, що залишилася під Польщею, отже на території між Krakowem та Перемишлем — були українські поселення.

Відношення між поляками та українцями ще перед комуністичною владою було напружене. У час між світовими війнами українці чинили опір, більше чи менше, насильній польонізації. Після вмаршування червоної армії в Галичині утворилися — по обох боках нового советсько-польської крідону — українські націоналістичні партизани, що їх називали „бандерівцями” (за українським провідником націоналістів Бандерою). Вони роками стояли у кривавих боях проти червоної армії, як також проти органів державної безпеки польського комуністичного режиму.

Новоінсталюваний комуністичний режим у Варшаві на весні 1947 під гаслом „Акція Висла” дав наказ при помочі поліції та армії евакуювати більшість українських сіл у полудневій Польщі. Українське населення — незалежно від того чи можна було йому доказати симпатизування з партизанами, чи ні — переселено на північ і на захід, на колишні німецькі східні території. При цьому старанно звертали увагу на те, щоб не творилися нові українські скучення. Пам’ять про „Акцію Висла” і про трактування з боку польського режиму, в багатьох українців донині залишилася свіжою.

Поновне пробудження української національної свідомості у Польщі торкається також відношення Варшави до Советського Союзу, що і без того є трудне. Во від українців у Польщі „польські” ідеї про політичну та профспілкову свободу легко могли б перекинутися в советську Україну, а потім на увесь Советський Союз. Тому Москва нічого не має проти того, коли Варшава „своїх” власних українців притячує.

(„Ді Вельт”, 31 липня 1984)

ТАТАРИН АХМЕДОВ ВИКРИВАЄ ДІЯЛЬНІСТЬ ГРУ

Про брудну діяльність КГБ не треба багато розписуватися. Всі, яким свобода Заходу і безпека національного життя лежить на серці, віддавна вистерігаються підривної діяльності КГБ. Але західному громадянинові менше відомо про іншу інституцію, а саме ГРУ.

Ізмаїл Ахмедов, угікач із тієї сов. воєнної розвідки, кидає світло на її підривну діяльність у книзі автобіографічного характеру "In and Out of Stalin's GRU", яку ми вільно перекладемо як „Вербування і вибуття із сталінського ГРУ”, з підзаголовком „Втеча татарина із розвідки советської армії”.

Ахмедов, мусульманин, народжений 1904 року, розповідає про своє життя: революція знищила його родину, він — 15-літній опинився осамітненим на вулицях міста, де його підібрали люди із спеціальним призначенням і він поїхав із ними у Центральну Азію. Вже 17-літнім стає членом комуністичної партії, хоч не розумів ані її ідеології, ані завдань. Але цей крок відкриває йому дорогу у військову школу. Став офіцером советської армії. Служить там. Ахмедов викликає до себе зацікавлення місцевої станиці ГРУ. Першим його завданням на службі ГРУ було декодування вісток. В 20-их роках большевицька влада ще не була закріплена і мусіла провадити боротьбу проти численних повстанців різних національностей. З інформації, які розшифровував Ахмедов, він довідується про вимордування по селах безоборонних чоловіків, гвалтування жінок і розторочування дитячих голів прикладами рушниць.

Одружується з жидівською дівчиною Тамарою. Їй признається у розчаруванні комуністичною системою, але мусить дальше гррати свою роль, бо виходу немає. 1940-го року стає випускником військової школи. Вже восени призначають його головою 4-го Відділу ГРУ, який займається технологічним шпигунством. Всію роботою ГРУ керував тоді генерал Іван Філіпович Голіков, низький, з великою лисою головою та рожевим, круглим лицем. Його простота обманювала — цьому хитрунові вдалося пережити час сталінського терору, а по-

передник Голікова був знищений у сталінському Гулагу.

У квітні 1941-го року чехо-словацький агент ГРУ повідомив про велику концентрацію німецьких дивізій вздовж кордону. „Британська провокація” — прийшла відповідь з Москви. Ахмедова вислали в Берлін прослідити „провокацію”, — як кореспондента ТАССу, на прізвище Георгія Ніколаєва. Тодішній московський адбасадор у Німеччині Владімір Деканазов був сам на службі КГБ (пізніше, в 1954 році, розстріляний як старий приятель і співзмовник Берії).

Як тільки вибухла війна, заарештовано в Німеччині всіх советських громадян, між ними і Ахмедова. Потім їх виміняли за полонених німців у Туреччині. Але з наказу ГРУ Ахмедов мусів залишитися в Туреччині. СССР хотів втягнути Туреччину у війну по своєму боці. Тому КГБ плянує атентат на амбасадора Німеччини Франца фон Папена в Туреччині, але... бомба передчасно вибухла і розірвала кагебівського вбивцю на шматки. Турецька поліція діє спрітно і натрапляє на сліди КГБ. КГБ-істи, щоб уникнути карі, вдаються до ви пробуваного способу доносу на козла відпущення — Ахмедова, наче б, мовляв, він передав інформацію про атентат британським і американським журналістам. Ахмедов дістав запрошення прибути у Москву. Не треба було довго догадуватися, чому його викликають, і було ясно, що його пояснень ніхто слухати не буде. Плян втічі назрівав. Тим більше, що його повідомили про смерть дружини Тамари, яка вмерла за кілька тижнів перед тим. Чому повертається в країну, яку Ахмедов ненавидів? Замість виїхати до Москви, він пішов на поліційну станицю і попросив політичного азилу.

42 роки минуло від часу, коли Ахмедов вибрав свободу. Тепер він живе у Вашингтоні, має другу жінку і двоє дітей.

Та ось ще один епізод з його життя. У 1948 році Ахмедов мав розмову з представником британської розвідки. Ахмедов тоді не знав, що його співрозмовник був ніхто інший, як подвій-

Проф. І. Левадний

КИЇВ У 1929 РОЦІ — 50 рр. ТОМУ

В обставинах великих морозів вийнятково суврої зими розпочався новий 1929 рік у Києві. Як подавали газети, жорстока зима лютувала і по всій Західній Європі. Все ж 19 січня на Водохреща з усіх ще збережених нечисленних церков відбувся вже востаннє хресний хід на Дніпро, де коло великого льодяного хреста над ополонкою духівництво відправило молебень та посвятило воду, після чого кілька сміливців увійшли у крижану воду. Було їх п'ять, серед них одна жінка.

Від наступного року такі хресні ходи як і взагалі будь-які церковні процесії були заборонені, не було дозволено навіть дзвонити по церквах.

Особливо жорстокою була зима в лютому. Подібна низька температура повторилася після

ний агент на службі Москви — Ким Філбі. Пригадує, однак, що Філбі ставив йому питання, що його здивували, про інформаційні звідомлення турецькій таємній розвідці. „Цей зрадник ніколи не був борцем за свободу” — пише Ахмедов.

Без огляду на деякі неточності в іменах і назвах вулиць, книга татарина Ахмедова дісталася позитивну оцінку преси. Вона представляє цікаву лектиру, а для нас підкреслює ще один маловідомий аспект підривної діяльності Москви в боротьбі проти свободолюбного світу — брудну підривну роботу ГРУ.

Сам автор так характеризує свою книгу: „Це книга про совєтське шпигунство, про громадянську війну у Росії, про долю національних меншостей у царській і совєтській Росії, про сталінський геноцид, про комуністичну субверсію й інфільтрацію, про кров, труд і терпіння, яких в ім'я комунізму вимагали від совєтських громадян...” Саму ж книгу починає подякою Богові, що дав йому рішучість, відвагу і розум вибрати свободу і власний шлях продовжувати життя.

Осип Рожка

того щойно через 11 років під час фінської війни 1939-1940 року і в зімі 1941-1942 року, в першому році російсько-німецької війни.

Відбувся востаннє і Контрактовий ярмарок. Ще раз ожив старий білоколонний будинок контрактів на Подолі, що бачив у своїх стінах і декабристів Південного Товариства, і Шевченка та Кулиша, і багато інших історичних осіб. Закрутись каруселі на Контрактовій площі, яку сповнював жвавий натовп киян і приїжджих. У наступних роках у зв'язку з харчовою кризою, картковою системою на продукти, а далі і голodom більше контрактових ярмарків не влаштовували.

Навесні таємні поліційні органи розкрили існування СВУ-СУМ’у і почались масові арешти. Одним з перших заарештували академіка Сергія Єфремова, а також багатьох співробітників Академії Наук. Ловили і заарештовували скрізь: у театрах, крамницях, перукарнях. Племінницю Сергія Єфремова, сестру Миколи Павлушкива, Наталку, що студіювала архітектуру, скопили на вулиці, коли вона поверталася з лекцій додому. Щоправда, дівчину швидко звільнили, бо не було доказів її співучасті у викритих національних, самостійницьких організаціях.

Коли виарештували всіх здогадних членів СВУ-СУМ’у, почались повальні арешти серед усієї української інтелігенції: духівництва, вчителів, людей розумової праці, особливо діячів на ниві українізації. Більшість з них і не чули про СВУ, а не тільки в ній участі.

Театри закінчили цього року свої вистави передчасно, мабуть з огляду на харчову кризу. Окрасою сезону в Оперовому театрі був балет „Червоний мак” Рейнгольда Глієра з балериною Олександрою Гавриловою в головній ролі. Поставу балету складали третину всіх вистав сезону...

*****
УККА — ЦЕНТРАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

УКРАЇНЦІВ У АМЕРИЦІ.

Харчова криза в Києві, як і по всій Україні, все підсилювалась. Не вистачало хліба і біля пекарень утворювались великі черги, але не для всіх вистачало хлібних виробів і маси людей, даремно простоявши багато годин у черзі і не діставши хліба, хвилювались і обурювались. Приходили члени міської ради, заспокоювали роздратованих, казали, що вони оглядали крамницю і бачили, що хліба нема, та запрошували розходитись. Усе це віщувало наближення великого лиха.

У травні 1929 р. були запроваджені продовольчі картки, так звані набірні книжки, спочатку на хліб, а пізніше також на цукор, м'ясо, рибу, товщі, а далі і на макарони, картоплю та всі інші продукти.

Раптовий вибух подій на Далекому Сході, конфлікт з Китаєм і можливість виникнення війни відірвали увагу киян від щодennих життєвих труднощів і викликали зацікавлення до себе. Як повідомили газети, Китайсько-Східня залізниця, що була побудована, ще за царату в 1903 році в Манджурії та вважалась власністю уряду Росії і здавна спричинюєала незгоду між Росією та Китаєм, тепер силоміць захоплена китайськими військовими силами.

Ця вістка викликала шум, інспірований згори. У Києві відбулась масова вулична демонстрація робітників, до яких з балкону будинку колишньої міської думи, а тепер міського партійного комітету промовляли керівники партійних і советських організацій, закликаючи протестувати і покласти край зухвалству китайської вояччині.

Після того почались відверті військові дії на советсько-китайському кордоні. Обидві сторони обстрілювали одна другу, викликали часті прикордонні сутички, що не раз перетворювались у справжні бої.

Централізована політика індустріалізації, що провадилася рішуче і невхильно, вимагала величезних витрат на будівництво нових фабрик і заводів та купівлю машин за кордоном. Не маючи достатніх фондів, щоб платити західним фірмам за придбане промислове устаткування, урядові чинники взялися за „мобілізацію коштів“. По всіх підприємствах Києва як і цілій України був шумно проведений ніби на про-

позицію самих робітників — „День індустріалізації“, тобто неробочий день, у який робітники працювали нормально як щодня, але без оплати, а гроші пішли на цілі індустріалізації.

Для цих цілей — і в пляні боротьби з релігією — почали також скидати дзвони з церков. У Києві зняли дзвони в соборах св. Софії, св. Володимира та інших храмах. Дзвін з башти св. Володимира був просто скинутий на вулицю, але лише злегка тріснув і довго лежав на землі, поки його забрали і вивезли.

По місту йшов пляновий наступ на приватних торгівців. Їх обкладали все більше податками, яких неможливо було сплатити і після того продавали з молотка ввесі їх крам. Приватні крамниці в Києві зникли зовсім у 1929 році.

Газети писали, що на Заході почалась велика економічна криза. Тим часом в окупованій Україні розгорталась примусова колективізація.

Восени почалась чистка партії, де разом з комуністами критикували, засуджували і „вичищали“ всіх працівників даної установи чи підприємства.

В невеселих обставинах розпочався театральний сезон у Києві. В Оперовому театрі він відкрився 28 вересня новою постановкою опери „Тарас Бульба“ Лисенка, яку сценічно зреалізували диригент Микола Радзієвський, режисер Володимир Манзій і мистець-декоратор Іван Курочка-Армашевський.

Поставник Манзій вніс в оперу багато змін і плянував закінчити виставу під звуки канцати „Б'ють пороги“ великою панорамою Дніпровської електрівні, яку саме будували тоді на місці Запорізької Січі. Але театр відмовився від такої „апотеози“, хоч багато інших змін було пороблено. Перший акт закінчувався виходом війська — замість релігійної процесії, яку вивів Лисенко. Сцена в Марилці була перенесена в 4-й акт і показана як сон Андрія. Другий акт починався і закінчувався піснею „Коло млину, коло броду“. Арія Андрія „Зоре моя вечірня“ пропускалась. Тараса Бульбу співав Михайло Донець, Остапа — Микола Зубарев, Андрія — Володимир Дідковський.

Силами театральної молоді була показана

опера „Різдвяна Ніч” Лисенка в поставі молодого випускника Музично-Драматичного Інституту ім. Лисенка Ф. Бойченка.

Увагу киян привернула і цікава опера „Дума чорноморська” Бориса Яновського, створена на замовлення відділу мистецтв Народного комісаріату освіти, на лібрето Л. Красовського, для збагачення оперового репертуару українською тематикою. В опері зображувалось переїздання Самійла Кішки та запорожців у турецькій неволі і їх визволення.

Партію Самійла Кішки співав Микола Зубарів, Марини — Зоя Гайдай, Зейнаб — Олександра Ропська, Томмаза — Олександр Колодуб.

Ставив оперу Юхим Лішанський, диригував Микола Радзієвський, оформляв сцену І. Степенко.

„Це була не просто нова постановка якоєсь „поновленої” опери, не перша постановка передкладеної українською мовою опери іноземної творчості, нарешті це не була постановка старої української опери! На четвертому році свого існування Київський оперовий театр ставить справжню українську оперу, написану українським композитором, на український сюжет, на лібретто, зроблене українським письменником”, — писала газета „Вечірній Київ” у день прем’єри 26 листопада.

Була виставлена також модерна опера „Джоні грас” чеського композитора Ернеста Кшененка, під диригуванням Льва Брачінського, у поставі Михайла Дисковського і в оформленні Олександра Хвостова, але кіївські глядачі не сприйняли її новаторської музики і вона швидко зійшла з репертуару.

Новим директором Київської Опери став дотеперішній директор Музею західноєвропейського мистецтва зі збереженням цієї посади, Микола Христовий, прихованний націоналіст, великий шануватель Леся Курбаса. Він плекав широкі пляни підсилення репертуару новими оригінальними українськими операми, але цим задумам не судилося здійснитись. Попередній директор Яків Джаман мусів відійти, бо йому закидали недбалство і недогляди у зв’язку з розкритою навесні квитковою афорою (фальшивали квитки).

Газети принесли звідомлення про вбивство

жінки в Києво-Печерській Лаврі, що його доконав нібито монах Чехун. Відразу стало ясно, що вся справа інсценізована з метою очорнення чернецтва і монастирів. Суд засудив Чехуна на 10 років ув’язнення, хоч совєтські закони передбачали за вбивство кару смерті. Одразу по процесі Чехуна кудись вивезли і не було відомо, де він відбуває свій термін ув’язнення і чи відбував взагалі. Тим часом Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет (попередник сучасної Верхової Ради) виніс рішення, оперте нібито на вимогах „обурених робітників”, про ліквідацію монастирів і чернечого стану із затрудненням ченців на громадсько-корисній праці. Це рішення було скасовано тільки в роки війни.

Військове напруження на китайському кордоні тривало. Стрілянина і збройні сутички не припинялися. Була створена спеціальна Особлива Далекосхідня армія, яку зосередили на берегах ріки Амур.

Газети сповістили про скінчення терміну повновласти англійського парляменту, обраного в 1924 році з абсолютною більшістю членів консервативної партії, що призвело до відставки робітничого уряду Рамзея Макдональда і створення консервативного кабінету Стенлі Болдуїна. Він допровадив до уневажнення складеного перед тим англо-советського договору, а далі і до повного розриву з ССР, з яким Англія від того часу не мала ніяких стосунків. Нові вибори принесли перемогу Робітничій партії. До влади повернувся Макдональд і одразу ж встановив дружні взаємини з советським урядом...

Тимчасом советсько-китайський конфлікт і військові сутички на кордоні скінчилися тим, що Особлива Далекосхідня армія перейшла кордон, роззброїла і розігнала китайські військові сили і з трофеями повернулась назад на свою територію. Після того уряд Китаю уклав з советським урядом угоду про врегулювання відносин і повернення советам залізниці на умовах, які існували до конфлікту.

Так тривалий конфлікт Москви з Англією, що все загострювався і загрожував вилитись у війну, а далі майже військовий стан з Китаєм — скінчилися наприкінці 1929 року тим, що

Оксана Керч

„ЧЕРВОНИЙ ЗАХІД”

Під такою назвою з'явився на американських екранах фільм Джана Міліоса, що під деяким оглядом відрізнився від багатьох десятків американських фільмів, які знаменують по-мінний занепад фільмового мистецтва, що в наші дні надійшло до свого сторіччя.

Фільмове мистецтво в різних країнах вирізняється національним характером і служить ідеологіям і різній політиці. Американський фільм із своєю світлою традицією виробив свій окремий стиль, що його наслідують різні народи, зокрема „вестерн”-фільми з Дикого Заходу, повні шаленої темпа, шаленої їзди на конях і шаленої стрілянини, від якої майже ніхто не гине... 50-ті роки вже сигнализували деякий декаданс, а сьогодні режисерові, чи сценаристові трудно задоволінити смак публіки, яка в опінії продуcentів вимагає крові,ексу, грабунів,автових катастроф та боротьби поліції з торгівцями наркотиків. Але й це вже проілюструється і кінові залі сьогодні пустують.

„Червоний захід” належить до тих фільмів, що вийшли із стандарту, але належить все таки до американських фільмів, які мали б віддзеркалiti сучасне життя, і які майже ніколи не вдаються. („Публіка, мовляв, не знає, чого хоче”). Славетні нагороди „Оскари” дають за щораз, то гірші фільмі, або закордонним, в яких більше змісту і менше „продукції”. І так не лише членам жюрі чи пак компютерам, але й публіці подобався англійський фільм про Ганді, якого грав досить пересічний артист. Але тут

обидві потуги відкликали свої попередні обвинувачення советського уряду і поновно вступили з ним у нормальні взаємини. Це зміцнило московсько-большев. уряд, його міжнародне, а тим самим і внутрішнє становище, що уможливило йому посилити репресії всередині СССР, провадити колективізацію більш жорстокими засобами, далі обмежувати харчові норми для населення, під знаком чого і закінчився 1929 рік.

мова про „Червоний Захід”.

Що воно таке?

На мале американське глухе містечко напали большевицькі парашутисти (москалі й кубинці) і, спустившись на місто в захисних однотрях, почали звичайну московську діяльність: поарештували і повбивали всіх, хто підвернувся, і зовсім спантеличили мешканців американського містечка. Один тільки власник гаражу не хотів смерті своєї і своїх синів, висилає синів з товаришами (молодих) у гори, де вони повинні зберегтися. Хлопці втікають від несподіваного нещастя в гори, але коли довідалися, що їхнього батька така вбили москалі, постаралися дістати зброю і, залишившись у горах, зорганізували свого роду партизанку. Хоч у них є жертви і навіть зрадник (один з братів), вони успішно боряться з напасниками й відбивають місто від ворогів.

Ось така нескладна дія в тому фільмі, але тема зовсім незвичайна. Мабуть, тема припала до смаку публіці, яка стала гарячим учасником дії. За кожним разом, коли вдалося партизанам застрілити комуніста, розентузізмована публіка в кіно підімала всюди несамовитий крик, тупала ногами та вигуками й свистом виявляла своє задоволення! Оцей момент, що викликав таку реакцію американської публіки, підніс і виявив патріотичні настрої в зв'язку з можливою інвазією на Америку червоними. Цю глядацьку публіку довгими роками законосували ліберальні продуценти — а їх повно у Голівуді!, як напр., у „Рашіянс ар камінг” показували добродушних советських моряків, які причалили до американського глухого містечка над морем, щоб тут направити свій восний корабель... Приємних молодих хлопців не було чого боятись, дарма, що їхня несподівана поява на американській території викли-

Встане правда, встане воля
І Тобі Одному
Помоляться всі язики
Во віки і віки,
А покищо — течуть ріки,
Криваві ріки...

Тарас Шевченко

кала в мирному містечку страшну паніку. Американці, на відрізнення від москалів, показані в тому фільмі комплетними ідіотами, включно з полковником, який з переляку не може знайти рукава військової блузки...

„Червоний захід” не обійшовся без звичайних недоліків. Режисерові не спала на думку нелогічність: невже в будь-якому американському місті немас телефонічного сполучення? Вже ді-де, а в Америці немас такої глухої закутини, що була б відрізана від решти країни. Військові частини також не так уже далекі, щоб оборону міста мусіла взяти на свої плечі групка хлопців і дівчина, які може до того й не бачили рушниці. Та цих недоліків задоволена публіка не брала під увагу: вона оцінила подвиги якраз тих молодих американських хлопців, що дали собі раду з досвідченими московськими та кубинськими парашутистами! Мало-мовірне, але це те, що люди хочуть бачити.

Цей фільм — може перша ластівка відродження вагомости виховного чинника у фільмах. Може цей фільм започаткує продукцію фільмів, яких метою буде не деморалізація молоді, а навпаки, виховання, як це, хоч дуже пропагандивно — роблять у себе москалі й набіть кубинці?.. Може появиться фільм, де не в дефензиві, а в офензиві опиняться американські вояки, що захищатимуть не власну територію, але, наприклад, країни, загрожені катастровою москофільською політикою в Південній Америці? Може вони будуть справедливо показані, як справжні носії миру, волі й порядку в світі? Така фільмова продукція піднесе почуття гордості в американської молоді, як зробила донедавна молодих пересичених грошима і достатком сибаритів — переможних олімпійських спортсменів — нова, патріотична політика сучасного президента Р. Регена.

Можливо, американська фільмова індустрія, при наявності невичерпаних фондів і технологічних успіхів і все таки довголітньої традиції, переставиться із занепадницької розкладаючої на рейки патріотичної, виховної і самопризнаної, що сьогодні загубила сенс мистецтва і поступу? Маймо надію, що завмираючий Голливуд відродиться і стане як колись живим вогнищем здорових ідей, покинувши грубі мате-

ріяльні спонуки, стане центром фільмового мистецтва, а не бездушної індустрії. Хоч до цього ще добра дорога, бо і далі діють ліваки і шкуродери...

Фільм „Червоний захід” дав надійний матеріал, на якому кращі мистці й талановиті сценаристи можуть почати будувати нову фазу американської діяльності в ділянці кіно.

АМЕРИКАНСЬКА ВІСЛУЖНИЦЯ МОСКВИ

(Josephine Herbst by Elinor Langer; Atlantic-Little, Brown, 374 pp. \$19.9.)

На американському ринку з'явилася книга про американську журналістку лівого напрямку Джозефіну Гербст, написану Елінором Лянгером. Ця 374-сторінкова книга розкриває читачам автобіографічні сторінки з життя письменниці і журналістки, якою захоплювалися Ернест Гемінгвеї, Джеймс Т. Фаррел, Катерін Анн Порттер та ін ліваки.

Гербст друкувалася понад 30 років у лівих журналах, пишучи про малу людину, яка вибивається серед трудніх життєвих обставин. Писала про еру депресії в середньо-західній Америці, описувала безнадійний спротив Баттлісті, опозицію до гітлерівського режиму в нацистській Німеччині, а в Єспанії в 1937 році описувала смертельні судороги червоної „Єспанської Республіки”, яку розгромили еспанські патріоти.

Та її прихильники мало її знали. Її коріння в комуністичній партії 30-их років — є джерелом непорозуміння. Книга про неї стверджує, що всюди, де йшлося про інтереси комуністичної партії, вона виявилася найбільшим брехуном.

У 1930 році письменниця і її муж Джон Геррман їздили до СССР на запрошення партійних чинників. Повернувшись із Москви вона стала партійною активісткою. Геррман прилучився до неї і став кур’єром, возив крадені Федеральні документи. З її листів, писаних з дороги, виходить, що „росіяни є життерадісні і жваві” і що „робітничі кухні є охайні”... І це писано в роки голодомору в Україні! Якщо Гербст не могла помітити жахливих наслідків голodomору, який коштував селян шість мільйонів жертв, то вона наївно мусіла заважити численні виголоднілі родини, які у той час жебрали хліба на станціях. У тім часі лівачка-авторка написала книжку „Нова Республіка”. Вона так і не згадала про недостачу поживи, але розписалася про велику кількість книжок в СССР...

СПОГАДИ ВОЛОДИМИРА МАКАРА — „ПРОЙДЕНИЙ ШЛЯХ“

Том I. ВІД БИСТРИЦІ ДО БУГУ (1911-1929) Торонто, вид. Гомін України, 1983. 456 стор., ілюстр., портрети, 24 см. (Бібліотека „Гомону України”, ч. 56, з циклю „Мемуаристика”). Мистецьке оформлення Вол. Каплун. Зміст англійською мовою: стор. 432-436. Бібліографія: стор 437. Включає: Показник імен, список ілюстрацій та зміст.

(Бібліографічна записка: д-р Ол. Соколишин).

Відомий громадсько-політичний діяч, політв'язень польських і німецьких тюрем і концентраційних таборів, після публікації багатьох коротких, яскравих статтей на політичні і громадські справи, видав спогади „Пройденний шлях”, перша частина, повна інформацій про його переживання від народження в 1911 р. аж досягнення ним матурального іспиту в Станиславові 1929 р. Ту частину автор назвав „Від Бистриці до Бугу: 1911-1929”, де після роздумуванням на вартистю писання спогадів закликає писати спогади ї інших українських діячів.

38 літ пізніше у короткій нотатці авторка-лівачка записала, що вона не запитувала про колективізацію, яка змусила людей терпіти голод або еміграти. Але в біографії Лянгера про цю журналістську немас — пропущена взагалі тема голодомору.

Джозефіна Гербст була навіть замінена у шпигунську аферу А. Гісса для червоних . . .

Вона вчила як ефективно брехати, і вона мала трудність писати чесно, а тільки так пишуть мемуари. Журналістка старалася їх написати впродовж 15 років, але для цього вона мусіла б піднести занавіс над дуже приватними і політичними моментами, тому ніколи не написала своєї автобіографії...

Сам факт промовчання людського страждання в час колективізації, чого авторка була свідком, показує, що це була червона американська журналістка, яка вміла відповідно до потреб комуністичної партії промовчувати вагомі речі. Її робота, лише шкідлива і скерована проти інтересів ЗСА, діставала чомусь в очах її сучасників, а подекуди й сьогодні незаслужене визнання — замість заслуженої критики її, як беззастережного охоронця злочинних інтересів комуністичної партії. (О.Р.).

Книжка розподілена на слідуючі частини:
1. Дитячі роки, 2. Станиславівська „Альма Матер”, 3. Життя в бурсі, 4. Життя в Пласті, 5. Чарівний світ книжок, 6. В Надбужанській „Вотчині” та 7. Станиславівські „Розписки”. Тепло згадує про свого батька Олексія, який побував у Америці і служив у Станиславові, де народився автор, при австрійській армії артилеристом. Згадує, що першим командантом УВО в Станиславові у той час був Франц Борис. Коли в 1915 р. померла мати, то батько віддав його, сестру Ольгу та старшого брата Василя до захоронку Сестер Служебниць Пречистої Діви Марії, а сам поїхав на італійський фронт. Пише про сестер, відносини в захоронці, про лихоліття Першої світової війни, голод і епідемію, шкільну науку та вакації. Тепло згадує владик Мик. Хомишина та Мик. Чарнецького, українське військо та Листопад 1918 р. коли Станиславів став тимчасовою столицею Зах. Області Укр. Нар. Республіки, як також польську навалу і її трагічні наслідки для України.

Автор докладно зупиняється над описом історії української державної гімназії в Станиславові, називаючи її Станиславівська „Альма Матер”, яка почала там діяти від 1905 р. і директором якої був майже 20 років д-р Мик. Сабат, кол. товариш секретаря освіти при уряді ЗОУНР. В. Макар пише про своїх шкільних друзів, таких як Володимир Реннер, автор монографії про Сумерійців, доказуючи на основі новітніх джерел, що то були предки українців; д-р Тарас Даниш, лікар, член Укр. Акад. Т-ва „Запороже” у Львові, Андрій Волосенко та інші. Подає характеристику і список професорів, як проф. д-р Сава Никифорак, проф. Ромга-Чубатий, проф. Лев Щерба, проф. д-р Кость Кисілевський, проф. Мих. Мацьків, проф. Андрій Копистянський, проф. Никифор Даниш і інші. Описує життя в бурсі Духовної Семінарії, де він перебув вісім літ, із характеристикою отців-настоятелів, навчання у гуртожитку, розваги, імпрези та вакації. Зупиняється коротко над життям у Пласті.

Окремий розділ відведений його замилуван-

ням читання книжок... „в школі, а згодом у тюрмі, в підпіллю, в шпиталі, ...”, — це було його улюбленим прибіжищем, відпочинком, відпруженням і розрадою. Там є список прочитаного, що дає образ, чим займалась і що читала у той час наша шкільна молодь.

У шостому розділі, названому „В Надбужанській „Вотчині”, тобто родовій посіlostі, описує родинне село його батьків, Поториці біля Сокалля над Бугом, коли мав 13 літ життя, перебуваючи вдруге 1924 р. Відвідував Сокальський ярмарок, празник Спаса та Просвіту. Ту сільську ідилію по-мистецькому змалював автор.

Сьомий розділ „Станіславівські „Розписки”” — про різні події, які відбувались в Станиславові з участю автора, як спорт, атлетика, футбол, самодіяльність, бандуристи, протидержавні виступи, бойкот, покарання та маніфестація на Першого Листопада в Станиславові, з летючками про зriv на ЗУЗ тому 10 літ, що були розкидувані проти Польщі, із підписом УВО. Останній, 8-ий розділ „Рік 1929-ий” — закінчує ці оригінальні спогади.

На переломі 1928 і 1929 років польські державні чинники і шкільна кураторія змушувала українських учнів української гімназії в Станиславові до участі в польських державних святах, чому вони протиставилися. За „галабурду” на святі маршала Пілсудського з бурси видворили вісім учнів восьмої кляси, що спричинило невдоволення. „Видворений” був і автор спогадів, але він, заробляючи собі лекціями, міг оплатити нову квартиру, а прохарчування полагодив у Українській Бурсі при вул. Липовій ч. 80 Бурсу Малої Семінарії розпустили в 1930 році. Матуру здав у 1928 р. Автора тягнуло „до буйного студентського життя, ...” яке мало дати йому змогу „включитися активно в революційну працю, ведену під знаком УВО”. Він поборював советофільство серед українського студентства, а в 1929 р. покинув Станиславів, і так розпочав новий період в його житті, — названий ним „Сокальсько-Надбужанським”, що увійде в другий том спогадів. Бажаємо їх скоро видати!

Англійським резюме книги, бібліографією, показником імен, списком світлин та змістом

закінчується цей документальний твір про українське життя на ЗУЗ.

ОІ, „СВОБОДО”, „СВОБОДОНЬКО”...

Пресовий орган Українського Народного Союзу „Свобода”, колись важливe джерело інформації з українського, американського і світового життя, останнім часом рябіє від помилок, друкарських „чортіків”, односторонньої інформації, замовчування подій в українському заокеанському житті. Досить згадати, що „Свобода” під директую п. Фліса Івана не публікує навіть платних оголошень головної презентації організованих українців у цій країні УККА.

Тут подамо лише кілька прикладів пресової справности сучасної „Свободи”, взяті з її сторінок.

„Свобода” ч. 168, з вересня 1984 р., сторінка перша: фальшивий заголовок вістки вгорі — „Афганістан затривожений рухами советських військ”, а мовиться про сусідній Пакістан. Назва вістки має бути: „Пакістан затривожений”...

„Свобода” ч. 168, цитуємо: „ПОМИЛКОВА СУМА У ПОЖЕРТВІ УНС. У списку пожертв на демонстрацію і концерт у Вашингтоні („Свобода” ч. 167 з п'ятниці, 31-го серпня ц.р., стор. 4-та) у другому рядку згори подано неправильну суму пожертв, яку склав на цю ціль УНСоюз. Сума ця становить 300 доларів.”

У „Свободі” в багатьох числах у серпні-вересні публікувалася стаття З. Городинського „До історії повстання Всеукраїнської Національної Ради”. Названа Всеукраїнська Національна Рада ніколи і ніде не повставала. Треба розрізняти поняття „поставати” і „повставати”.

У тім же 168 числі читаємо: „ПОМИЛКА В ДАТАХ... У репортажі О. Кузьмович п.н. „У гостині у „залізного українця” в числі 166 „Свободи” з датою 30-го серпня ц.р. зайшла помилка в даті народин і смерті Дмитра Дікура. Має бути.” іт.д. Помилка „зайти” не може, але може трапитися.

В оголошенні д-ра Тершаківця сказано: „принимає”. Це по-російському, по-українсько-

Д-р В. Ніньовський

ДИЯВОЛЬСЬКА КОНСТИТУЦІЯ СССР

(Продовження)

„Самовизначення, включно до відокремлення” Сталін цілковито утогожнював з диктатурою централістської Росії. Історик Грей доводить:

„На сьомому партійному з’їзді знову зирнула проблема національного питання Польщі, Фінляндії і України, які вимагали самостійності. Сталін заявився за самовизначенням, включно до відокремлення, ... але підкреслив примат сильно централізованої об’єднаної держави Росії. Сталін доповнив свої висновки таким твердженням, що у вільній соціялістичній республіці ніяка нація не буде мати бажання відокремитись”. (Цитований Грей, стор. 8, 92), (Підкр. В. Н.).

На ділі, репліка Сталіна — „ніяка нація не буде мати бажання відокремитись” — засвідчилася — пізніше, московським терором — розстрілами, голодною смертю, концтабори, засланнями, як Україна обернулась у московську рабську „соціялістичну” ленінську колонію.

му треба „приймає”.

На 1-й сторінці цього ж числа „Свободи” читаємо: „Вашингтон”, на 3-й сторінці — „Чикаго”. Іншими словами: геть будь-які правила!

Годі перелічити текстові помилки навіть в одному числі „Свободи”. Наведемо для прикладу одну. У вістці „Уряд УНР і Олімпіяди 1984” на 1-й сторінці надруковано: „... звернувся до президента Міжнародного Олімпійського Комітету (МОК) Х.А. Самаранча з меморандумом, у якому ВИСКАЗАВ своє вдоволення з НЕПРИСТУНОСТИ підсовєтських і поплентакьких змагунів у цій олімпіаді”. Треба б: ВИСЛОВИВ, НЕПРИСУТНОСТИ і не „у цій”, а „на цій”, і не з малої „олімпіяді” а з великої літери...

Надія Наум

Щодо проблеми „національної автономії”, то Сталін доводив: „Слухно, в Росії (себто в імперії) слід би допустити обласні (не національні) автономії, даючи можливість меншостям користуватись своєю мовою, своїми школами, включно з культурницькими діяльностями, але робітники будуть зорганізовані лише в одній робітничій партії”. (Сталін — „Сочінення”, т. 2, стор. 367).

Очевидно „Ленін радісно схвалив становище Сталіна”. (Ленін — „Сочінення”, т. 48, стор. 169! т. 24, стор. 223). Ленін і Сталін змайстрували „обласні” автономії, „національні” за формою, але цілковито московські за змістом (формально — „соціалістичні”).

Сталін завбачав небезпеку — для московської імперії — не лише зі сторони національної автономії, а теж зі сторони відмежування національної культури, бо „така скриває в собі націоналізм, який простилає шлях не лише ізоляції між націями, але також розгромлює робітничі рухи”. (Сталін. Сочінення. т. 2, стор. 331).

Отже, для неросійського робітника Сталін перекреслив його національну батьківщину, національну культуру, історію, національну гордість і національну державу з національним урядом. Ленін і Сталін визначили неросійському робітникові єдиний статус — бути тяглоюою силою московської імперії.

Щоб упоратись — раз і назавжди — з націоналізмом поневолених народів, з національними і культурницькими автономіями, з національним самовизначенням, „вождь пролетаріату” — Ленін відкликався до традиційної московської імперіяльної методи. Дослідники Бек і Даллін стверджують:

„У липні 1918 р., Ленін привернув [каральну] систему ГУЛАГу. На проміжку п’яти років відкрито 355 концтаборів, до яких запроторено понад 68,000 в’язнів, а в часі сживницини і НКВД кількість їх сягнула від 7 до 14 мільйонів.” [F. Beck et al. — “Russian Purge,” pp. 67-68; D.J. Dallin et al. — “Forced Labor in Soviet Russia,” p. 86.].

Англійський дослідник Чемберлін додав: „У червні 1918 року Фелікс Дзержинський проголосив: 'Наша політика — це організований терор. Терор — це невідкличний засіб і необхідна потреба в часах революції'. У руках ЧК об'єднано необмежену силу терору. ...ЧК дістав доручення грабувати, тортурувати, вбивати". [W.H. Chamberlin — "The Russian Revolution," v. 2, p. 79].

Настановлений ленінський терор поспішно промощував шлях московській загарбницькій імперії Леніна. Історик Грей зауважує:

„Централістська політика Москви закріплювалась. 1919 року комуністичну партію України і Грузії підкорено цілковитій контролі російського центрального комітету, який відкинув усякі домагання автономії та гарантії щодо національного самовизначення. ...Для Сталіна ... була одна найважливіша справа: під керівництвом Москви загарбати — і то спішно — так багато територій царської імперії, як лише можливо. ...[Для утвердження московської влади], 1920 року, [москаля] Молотова назначено комісарем України". [Цитований Грей, стор. 153-154].

Пригадаємо, 21 рік пізніше, в Україні, місце сатрапа-москаля Молотова замінив німецький сатрап-нацист гавляйттер Еріх Кох.

Для політичного обману московські ватажки подбали про т.зв. „конституцію” — юридично-теоретичне сум’яття, бо в дійсності це була вершина московського крутійства, для збереження імперії сувереної диктатури.

На думку авторитетної дослідниці Карр, першу ленінську „конституцію” було звернено проти вольностей України:

„З’їзд сов’єтів визнав конституцію СССР за найвищий орган влади. Але з’їзд сов’єтів — це, властиво, попередній всеросійський з’їзд сов’єтів, з його російською конституцією, яка була першим кроком справжньої атрофії [знищення] правоєсельності України ... бо ж Україна мала свою власну конституцію, схвалену ще 1919 року". [Elizabeth Carr — "Socialism In One Country," pp. 232, 259.] (Підкр. В.Н.).

Очевидно, згадуючи „українську конституцію з 1919 року”, Карр має на увазі законну конституцію суверенної України (у формі

УНР).

Як зауважують чужинці, московська „конституція” розгромила вольності України.

Але між нашими політичними емігрантами групи політичних дефіцитників — т.зв. „демократи” і „неомарксисти” — часто нагадують: „Жалко, бо Ленін завчасно помер. Він же, у жовтні 1917 року, щиро прирік неросійським народам повне самовизначення, яке Сталін розгромив”...

„Адже, коли Леніна неволив приступ зубного болю, то Ленін проголосив ширу війну проти російського шовінізму. Ленін у своєму заповіті наказав ніяк не допустити Сталіна до провідницького становища”.

Справді, страждаючи „зубним болем”, Ленін „засуджував російський шовінізм”, а втихомиривши „зубний” шал, Ленін попадав у шал ненависті до чужих народів — до їхнього націоналізму і писав листа до шовініста-москаля М. Горького:

„Щодо націоналізму, я погоджуєсь з Тобою в тому, що ми мусимо націоналізм безпощадно розгромити. Ми маємо між нами чудового грузина [Сталіна], який прирік упоратись з націоналізмом. Отже, з такою „проблемою ми напевно упораємося”. [„Сочінення”, т. 48, стор. 162.]

Прикро та й боляче! Наші „демократи” і „неомарксисти” обманюють себе ленінськими ціяцьками-обіцянками і „застереженнями” щодо наслідництва Сталіна, якого Ленін назвав „чудовим грузином”.

Для Леніна Сталін був первовзором безпощадного московського диктатора, бо Ленін — як зауважує Іен Грей —уважав лише безпощадну диктатуру носієм імперської сили:

„У березні 1930 року, Ленін заявив: ‘...Носієм бажань робітничої кляси може бути диктатор і лише він може ставити рішення. Отож, такий диктатор потрібний’. Ленін перефразував слова Івана — дорадника Івана Лютого: ‘Володар-автократ може володіти лише засобом централістської сили. Володар не може володіти без терору. Царство царя без терору — це те саме, що під їздцем кінь без вуздечки’”. [Цитований Грей, стор. 266.]

Крутійську психологію москаля Леніна ще

не розкусили деякі наші „демократи” і „марксюки” так, як дослідила чужинка Карр:

„Проблему самовизначення народів, включно до відокремлення, Москва ухитрилась підмінити на т.зв. змагання до економічного розвитку, з економічною рівноправністю між народами, а це мало заступити національну самостійність”. [Цитована Карр, стор 278.]

Розглядаючи юридичне становище т.зв. советської „конституції”, західні дослідники стежать за советським т.зв. „Бил ов Райц”, (законний статус непорушності прав людини).

В Англії, ЗСА та в Канаді, „Бил ов Райц” — це гордість досягнення демократичного життя, у відношенні до кодексу права. „Бил ов Райц” — це чуткий сторож людинолюбства, гуманізму.

В советській „конституції”, „Бил ов Райц” — річ нечувана! Советську „конституцію” не складали поневолені народи на захист своєї непорушної волі, непорушних прав. Советська „конституція” — це диктатура Російської СФР, яку накинули „республікам” москалі, з двома грузинськими клятими квіслінгами.

Ін Грей зауважує: „1922 року почалися дебати над новою конституцією, бо між Російською СФР та іншими республіками постало нестерпне становище: Україна і Грузія гостро дорікали про відсутність дефініції щодо верховного авторитету Російської СФР, бо такий авторитет узурпувалася собі Російська СФР, без погодження з іншими республіками.

„У серпні 1922 року, центральний комітет покликав окрему комісію для специфікації дефініції про верховний авторитет. Таку комісію очолили Молотов, Мясніков, Сталін і Орджонікідзе. Вони сквалили: ‘Російській СФР підкорені всі інші республіки — як автономні одиниці. Російська СФР залишається верховною владою над всіми автономними республіками’. ... Таким чином ... Російська СФР стала сувереном советської Росії”. [читай — імперії]. [Цитований Грей, стор. 163.]

Для Леніна „Логіка життя — (очевидно московського) — сильніша за логіку конституційних підручників”. [Ленін — „Сочіненія”, т. II (1949), стор 90]. Отже, зауважує Карр, „1924 року, на другій сесії центрального комі-

тету вирішено: ‘У всіх республіках Советського Союзу настановлено закони, сквалені Російською СФР’”. [Цитована Карр, стор. 236.]

Західня демократія оформила „Бил ов Райц” на принципах людянності. Ленін розцінював людяність із становища московського варвара. Дослідник Грей зауважує:

„Ленін стосував лайливу і нетолерантну політику терору. Ленін не стояв на сторожкості людянности. ... Тому-то і Сталін був безпощадним, грубо-брутальним, у виконуванні плянів свого задуму. ...

„Влада і сила партії, як всевладдя, обернулась на [московський] патріотизм. Партию уважають суспільною організацією з егоїстичним індивідуалізмом і об'єднувальним чинником для великої [московської] ідеї.” [Цитований Грей, стор. 176-177, 241].

Ленінська „людяність”, як і ленінських спадкоємців, була дикунсько-жорстока, але в „советських” словниках — для „людяности” — приєднано атрибут: „Моральний кодекс — комуністичні заповіді найвищої людяності”. У поясненні, „советські людяні вчені” допустились найбридкішої нелюдяної брехні!

На адресу советського законодавства направила слушну безпощадну критику Елізабет Карр:

„Щодо компетенції законодавства, становище республік, у СССР, становить найбільше замотану плутанину і темну справу.” [Цит. Карр, стор. 235].

Очевидно, замотаною і темною справою є теж т.зв. „всесоюзна” форма республік, про що свідчить зауваження Грея:

„У грудні 1922 року Сталіна критикували за його російський шовінізм щодо національної політики. Сталін заявив: ‘Всесоюзна форма республік мусить бути не лише збережена, але і закріплена. Республіки будуть незалежними, але під такою умовою, що мілітарна сила і захоронна політика належить не до них, але до Російської СФР.’” [Цит. Грей, стор. 169].

Постанова Сталіна підтвердила непоступливе московське диктаторсько-колоніяльне насильство.

(Далі буде)

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
1-й УКРАЇНСЬКИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ ЩАДНИЧИЙ БАНК

“П Е В Н И С Т Ъ”

В СЕ СТОРОННЯ БАНКОВА ОБСЛУГА

Щадіть, позичайте та полагоджуйте всі свої банківські потреби
у найбільшій українській фінансовій установі

Ощадності забезпечені федеральною агенцією до висоти 100 тисяч дол.

1st SECURITY FEDERAL SAVINGS BANK

936 North Western Avenue
Chicago, Illinois 60622
(312) 772-4500

B R A N C H:
2166 Plum Grove Road
Rolling Meadows, Illinois 60008
(312) 991-9393

В СЕ СТОРОННЯ БАНКОВА ОБСЛУГА

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ
КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди
Безплатне забезпечення ощадностей
Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.
Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N.Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ” У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗА-
ЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА,
ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІІ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ
(КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ
ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧ-
КОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5½%
ДІВІДЕНДИ

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

Future Credit Union of Detroit
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel. 843-5411

СТВОРЕНО НОВИЙ 56-Й ВІДДІЛ ООЧСУ У КЕРГОНКСОНІ

Дедалі, то більше приїжджає до Кергонксону, Н. Й. на сталій побут членів з Осередків ООЧСУ та прихильників Визвольного Фронту. Тому виникла потреба створити новий, 56-й Відділ, якого основуючі Загальні Збори відбулися 9-го вересня 1984 р. на Оселі СУМА.

Збори відкрив ініціатор друг Осип Безкоровайний привітом присутніх, яких було 58, у тому кілька гостей з Нью-Йорку та голова Централі ООЧСУ. Пан Безкоровайний зазначив, що в імені Ініціативного Комітету кол. членів різних Осередків ООЧСУ, а тепер постійних мешканців Кергонксону і околиці відкриває Основуючі Загальні Збори та подав намічений порядок нарад, який прийнято без змін.

По вшанованні сл. п. Патріярха Йосифа Сліпого, президію вибрано в складі: голова М. Василюк, заступник інж. Е. Лукомський, секретар І. Кульчицький, д-р М. Чировський — голова Централі та голова Оселі СУМА В. Костик — почесні члени.

Голова Централі д-р М. Чировський виявив радість з приводу основуючих Зборів і віру в гарний розвиток нового 56-го Осередку, в якому будуть зорганізовані в більшості вже вимріяні і витробувані члени інших Осередків.

Професор Чировський підкresлив, що новий Осередок твориться в дуже критичному часі так для нашого народу, як і для наших Громад у Америці, серед яких працюють відосередкові сили для національно-політичного розбиття, а на Громаду у Кергонксоні спеціально звернено увагу: „Ми повинні протидіяти злім впливам, збільшити наші організаційні сили в Осередках, силу УККА і СКВУ та підтримувати Патріярхат нашої Церкви”.

Потім І. Кульчицький подав основні цілі ООЧСУ, базовані на підставі „Атлантичської Хартії”, а це Оборона Чотирьох Свобід України, а п. Безкоровайний прочитав деякі основні точки з статуту ООЧСУ.

По привітах від гостей і місцевих Організа-

цій приступлено до вибору Управи Відділу, до якої ввійшли: голова Іван Кульчицький, заступник О. Безкоровайний, секретар п-і О. Савчук і п-і Ольга Олійник, фінансовий реф. Г. Мокляк, культ.-освітній Т. Кульчицька, а жіноча референтка п-і С. Мороз. Вільні члени: В. Коваль, Я. Харчишин, С. Андрусишин, В. Пиж, В. Мілян. Контрольна Комісія: М. Василюк, В. Тутка, О. Гуменний. Товарицький Суд: Е. Лукомський, О. Литвин, Д. Досяк. По слові новообраних Голови закінчено Збори і відспіваний пісня „Не пора”. **О. К.**

ГЕНСЕК ЧЕРНЕНКО ЗАГОВОРИВСЯ

Найновіший і третій за останні три роки московсько-большевицький „вождь” К. Черненко виступив у Москві на пленумі Спілки письменників ССР і повчав, що всі вони мають писати тільки в дусі „соцреалізму”. Черненко виразно сказав, „чому партія з такою повагою ставиться до праці письменників, усіх майстрів мистецтва”: тому, що вони в комуністичному дусі впливають „на формування ідейно-політичного обличчя народу”.

Перед Черненком сиділи стероризовані літератори—представники майже 100 націй і народів ССР, а старий генсек увесь час говорив про один народ... — тобто „совєтський”, а насправді російський. Але цього даремно добиваються мокалі вже понад 350 років.

У кого не болить душа за Рідну Землю, за свій народ — той не любить нікого й нічого, той живе лише для того, щоб натоптати черево.

† Олекса Тихай
Помер 1984 р. у московській тюрмі

Земле рідна!.
Хто тебе любов'ю обікраде,
Хто твої турботи обмине, —
Хай того земне тяжіння зрадить
І з прокляттям безвість проковтне!
Василь Симоненко

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ, ПОШИРЮЙТЕ, ЧИТАЙТЕ „ВІСНИК” — ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-ВІЗВОЛЬНОЇ ДУМКИ!
НАЦІОНАЛЬНА ПРЕСА —
НАЦІОНАЛЬНА ЗБРОЯ!